

GIANRICO CAROFIGLIO NEVĚDOMÝ SVĚDEK

DETEKTIVNÍ ROMÁN HOST

Dobře si pamatuju předchozí den, vlastně předchozí odpoledne, kdy to všechno začalo.

Od mého příchodu do kanceláře uplynulo už čtvrt hodiny, a mně se vůbec nechtělo pracovat. Už jsem zkontroloval elektronickou poštu i poštu papírovou, uspořádal pár písemností, které nebyly na svém místě, vyřídil několik zbytečných telefonátů. Zkrátka jsem vyčerpал všechny záminky k odkládání práce, a tak jsem si zapálil cigaretu.

Teď si cigaretu v klidu vychutnám a pak začnu.

Až bych dokouřil, byl bych si našel něco jiného. Možná bych sešel dolů, protože bych si vzpomněl na jednu knížku, kterou jsem si chtěl jít koupit do knihkupectví, a už jsem to dlouho odkládal.

Zatímco jsem kouřil, zazvonil telefon. Byla to interní linka, moje sekretářka z přijímací místnosti.

Přišel nějaký pán, který nemá domluvenou schůzku, ale tvrdí, že jde o naléhavou záležitost.

Schůzku většinou nemá domluvenou nikdo. Lidé se na advokáta v oboru trestního práva obracejí, když mají vážné a naléhavé problémy nebo když jsou přesvědčeni o tom, že je mají. Což je samozřejmě totéž.

V mé kanceláři to v každém případě fungovalo takto: když nějaký pán či paní potřebovali mluvit s advokátem, moje sekretářka mi zavolala. Pokud jsem právě neměl čas — například

jsem měl jednání s jiným klientem —, nechal jsem dotyčného čekat, dokud neskončím.

Pokud jsem čas měl, jak tomu bylo i tehdy odpoledne, nechal jsem dotyčného čekat tak jako tak.

Aby bylo jasno, v této kanceláři se pracuje, přijmu vás jen proto, že jde o naléhavou věc.

Řekl jsem Marii Terese, aby pánovi sdělila, že ho budu moci přijmout za deset minut, ale že se mu nemůžu věnovat moc dlouho, protože později mám důležitou poradu.

Lidé si myslí, že advokáti mají často důležité porady.

O deset minut později pán vstoupil. Měl dlouhé černé vlasy, dlouhý černý plnovous a vytřeštěné oči. Sedl si, opřel se o psací stůl a nahnul se směrem ke mně.

Myslel jsem si, že určitě řekne: „Zabil jsem svou ženu a tchyni. Jsou dole v autě, v kufru. Naštěstí mám kombíka. Co teď budeme dělat, pane advokáte?“

Neřekl to. Měl obytný přívěs, ve kterém opékal párky a hamburgery. Zabavili mu ho úředníci z hygienického ústavu, protože čistota, v jaké tento pán připravoval pokrm, by se dala srovnat se stavem kanálů v indickém Váránasí.

Fousáč chtěl svůj obytný přívěs zpátky. Věděl, že jsem dobrý advokát, protože mu to řekl jeho kamarád, kterého jsem zastupoval. S poněkud nechutným spikleneckým úsměvem vyslovil jméno jednoho drogového dealera, pro kterého se mi podařilo vyjednat ostudně nízký trest.

Požádal jsem ho o přemrštěnou zálohu a on z kapsy kalhot vytáhl svazek stotisícových a padesátitisícových bankovek.

Buďte tak laskav, nedávejte mi ty se skvrnami od majonézy, pomyslel jsem si rezignovaně.

Mezi ukazovákem a palcem odpočítal částku, o kterou jsem ho požádal. Předal mi protokol o zabavení věci a všechny ostatní papíry. Ne, nechtěl potvrzení, co bych s ním dělal, pane advokáte? Další spiklenecký úsměv. Jistě, my, co jedeme v daňových únicích, si mezi sebou rozumíme.

Před lety mě moje práce docela bavila. Teď jsem k ní naopak pociťoval jakýsi neurčitý odpor. Při setkání s podobnými individui, jako byl prodejce hamburgerů, odpor sílil.

Pomyslel jsem si, že bych si k večeři zasloužil párky pana Rasputina a následný odvoz do nemocnice. Tam by na mě čekal doktor Carrassi.

Doktor Carrassi, zástupce primáře na oddělení první pomoci, nechal zemřít jednadvacetiletou dívku se zánětem pobřišnice, protože si myslel, že jde o menstruační bolesti.

Díky svému advokátovi — mně — byl osvobozen, aniž by mu byl byt jen na jediný den zakázán výkon povolání a aniž by přišel o jediný cent ze svého platu. Nebyl to náročný proces. Státní zástupce byl idiot a advokát obžaloby beznadějný analfabet.

Po zproštění viny mě Carrassi objal. Měl těžký dech, byl celý rozpálený a myslel si, že spravedlnosti bylo učiněno zadost.

Když jsem vycházel ze soudní síně, snažil jsem se vyhnout pohledu dívčinyých rodičů.

Fousáč odešel a já jsem s potlačovanou nevolností připravil odvolání proti zabavení jeho drahocenné pojízdné restaurace.

Pak jsem šel domů.

V pátek večer jsme většinou chodívali do kina a potom na večeři, vždycky se stejnou partou kamarádů.

Já jsem se ale na výběru filmu ani restaurace nikdy nepodílel. Vždycky jsem udělal to, na čem se Sára dohodla s ostatními, celý večer jsem potlačoval vzdechy a nemohl jsem se dočkat, až to skončí. Baval jsem se, jenom když vybrali film, který se mi opravdu líbil, což se nestávalo moc často.

Když jsem tehdy v pátek přišel domů, Sára už byla nachystaná. Řekl jsem, ať mi dá aspoň čtvrt hodiny, abych se mohl osprchovat a převléct.

Jenže ona se tentokrát chystala ven se svými kamarády. Jakými kamarády? Z kurzu fotografování. Řekl jsem jí, že mi to měla říct dřív, abych si mohl taky něco naplánovat. Prý mi to říkala včera a nemůže za to, že jsem ji neposlouchal. Dobře, není

třeba se kvůli tomu rozčilovat, snad ještě stihnu něco vymyslet. Ne, vůbec se v ní nesnažím vzbudit pocit viny, chtěl jsem říct pouze a jedině to, co jsem řekl. Dobře, bude lepší, když už se o tom nebudeme bavit.

Odešla a já jsem zůstal doma. Chtěl jsem zavolat kamarádům z naší party, že s nimi půjdu do kina sám. Ale připadalo mi absurdně těžké jim vysvětlovat, proč se mnou není Sára a kam šla, pomyslel jsem si, že by se na mě divně dívali, a nakonec jsem to nechal být.

Zkoušel jsem se dovolat jedné kamarádce, se kterou jsem se tehdy občas tajně scházel, ale ta mi šeptem sdělila, že je zrovna s přítelem. To se dalo čekat, byl pátek. Začal jsem být podrážděný, a tak mě napadlo, že si půjčím nějakou pěknou detektivku, dám si mraženou pizzu, pár studených piv a nějak už ten páteční večer přežiju.

Půjčil jsem si *Black Rain*, i když už jsem ho viděl dvakrát. Líbil se mi i napotřetí. Snědl jsem pizzu a vypil obě piva. Pak jsem si dal sklenku whisky a vykouřil několik cigaret. Začal jsem přepínat programy a zjistil jsem, že na místních kanálech už dávají jenom pornofilmy. Uvědomil jsem si, že už je po jedné, a tak jsem šel spát.

Nevím, v kolik jsem usnul ani v kolik se Sára vrátila, protože jsem ji neslyšel.

Když jsem se ráno probudil, byla už vzhůru. Ještě ospalý jsem vešel do kuchyně a ona mi beze slova nalila velký hrnek kávy. Oba jsme kávu odjakživa pili z velkého hrnku.

Dvakrát jsem si z kávy usrkl a chtěl jsem se jí zeptat, v kolik přišla, ale než jsem to stihl vyslovit, řekla mi, že se chce rozvést.

Řekla to jednoduše takto: „Guido, chci se rozvést.“

Po dlouhých vteřinách ohlušujícího ticha jsem byl nucen jí položit tu nejbanálnější otázku.

Proč?

A tak mi tedy řekla proč. Byla klidná a neúprosná. Asi si prý myslím, že si neuvědomuje, jak jsme v posledních řekneme

nejméně dvou letech žili. Ona si to ale uvědomuje a nelíbí se jí to. To, co ji ponížilo nejvíc, nebyla moje *nevěra* — to slovo mě zasáhlo do obličeje jako plivanec —, ale skutečnost, že jsem se k ní nechoval s úctou a jednal s ní jako s blbcem. Prý neví, jestli jsem se tak choval odjakživa, nebo jestli jsem se změnil. Neumí to posoudit, vlastně je jí to asi jedno.

Prý se ze mě stal tuctový chlap, nebo jsem jím možná vždyc-
ky byl. A ona s tuctovým chlapem žít nechce. Už ne.

A mě jako správného tuctového chlapa nenapadlo nic lep-
šího než se jí zeptat, jestli někoho má. Jednoduše odpověděla,
že ne a že to ode dneška už stejně není moje věc.

Správně.

Náš rozhovor netrval dlouho a deset dní poté jsem byl z bytu
 pryč.

Tak jsem byl vlastně — slušně — vyhozen z bytu a můj život se změnil. Rozhodně ne k lepšímu, i když jsem si to hned neuvědomil.

Prvních pár měsíců jsem dokonce pociťoval úlevu a skoro jsem byl Sáře vděčný. Za její odvalu, kterou jsem já nikdy neměl.

Vlastně mi, jak se říká, vytrhla trn z paty.

Mnohokrát jsem si pomyslel, že ta situace nemůže trvat věčně a že musím něco udělat. Že se musím k něčemu odhodlat, najít řešení, otevřeně si s ní promluvit. Prostě něco udělat.

Ale protože jsem kromě toho, že jsem tajně využíval příležitostí k nevěře, byl vlastně srab, neudělal jsem zhola nic.

Jistě, když jsem si vzpomněl, co mi tehdy ráno řekla, nebylo mi nejlíp. Předhodila mi, že jsem tuctový chlap a zbabělec, a já jsem se proti tomu ani neohradil.

Během dní, které po oné sobotě následovaly — to už jsem byl vlastně přestěhovaný do nového bytu —, jsem několikrát zauvažoval nad tím, co jsem jí měl odpovědět, abych si udržel aspoň trochu důstojnosti.

Napadaly mě věty jako: „Nepopírám svou zodpovědnost, ale nezapomeň, že vina nikdy není jen na jedné straně.“ A podobné věci.

Naštěstí k tomu došlo právě až po několika dnech. To sobotní ráno jsem neřekl nic, a tak jsem se aspoň nezesměšnil.

Po nějaké době jsem s těmi úvahami přestal a jen mě občas uvnitř trochu píchlo. To když jsem přemýšlel o tom, kde asi Sára zrovna je, co dělá a s kým tam je.

Velmi dobře se mi dařilo tento svíravý pocit neutralizovat a rychle se ho zbavovat. Zaháněl jsem ho tam, odkud přišel, vlastně ještě hlouběji, aby zůstal skrytý.

Několik měsíců jsem žil nazdařbůh, jako správný single. Vedl jsem takzvaný skvělý život.

Stýkal jsem se s nepravděpodobnými lidmi, účastnil se fád-ních večírků, hodně jsem pil, hodně jsem kouřil a tak dále.

Každý večer jsem někam šel. Už jen představa toho, že bych měl zůstat doma sám, pro mě byla nesnesitelná.

Samozřejmě jsem občas s někým chodil.

Ale nepamatuju si ani jeden rozhovor ani s jednou z těchto dívek.

A do toho všeho přišlo slyšení u soudu, který měl schválit rozvod dohodou. Proběhlo to bez problémů. Sára zůstala v bytě, kde jsme spolu bydleli, protože byl její. Já jsem se snažil zachovat důstojně a odmítl jsem si vzít nábytek, domácí spotřebiče, vlastně všechno kromě svých knížek, a ani ty jsem si nenechal všechny.

Potkali jsme se v předpokoji předsedy senátu, který se zabýval rozvody. Viděl jsem ji poprvé od té doby, co jsem odešel z bytu. Nechala se ostříhat, byla trochu opálená a já jsem začal uvažovat o tom, kde a s kým se asi tak opálila.

Nebylo to příjemné pomyšlení.

Než jsem stačil něco říct, přišla ke mně blíž a lehce mě políbila na tvář. Z toho jsem měl víc než z čehokoli jiného pocit, že už to nepůjde vzít zpátky. Ve svých právě dovršených osmatřiceti letech jsem poprvé zjistil, že některé věci můžou opravdu skončit.

Předseda senátu se nás snažil usmířit, jak mu ukládá zákon. My jsme se chovali velmi zdvořile a slušně. Mluvila jen ona, ale řekla jenom pár slov. Rozhodli jsme se tak, sdělila soudci. Domluvili jsme se v klidu, ve vzájemné úctě.

Já jsem mlčel a jen souhlasně přikyvoval, v tomto filmu jsem se cítil být hercem ve vedlejší roli. Protože nebyly problémy s penězi, byty či dětmi, všechno skončilo velmi rychle.

Když jsme vyšli ze soudní místnosti, ještě jednou mě políbila, tentokrát skoro na koutek úst. „Ahoj,“ řekla.

„Ahoj,“ řekl jsem, ale to už byla otočená zády a odcházela pryč.

„Ahoj,“ řekl jsem znovu do prázdna poté, co jsem opřený o zeď dokouřil cigaretu.

Odešel jsem, až když jsem si všiml pohledů zaměstnanců soudu, kteří procházeli kolem.

Venku bylo jaro.

Jaro rychle přešlo v léto, ale dny plynuly pořád stejně.

Také noci byly pořád stejné. Temné.

Až do jednoho červnového rána.

Jel jsem výtahem, vracel jsem se od soudu do své kanceláře v osmém patře, když se mě najednou bezdůvodně zmocnila panika.

Hned jak jsem vyšel z výtahu, zůstal jsem po blíže neurčenou dobu stát na odpočívadle, těžce jsem oddechoval, vyrazil na mně studený pot a upřeně jsem pozoroval hasicí přístroj. Dostal jsem hrozný strach.

„Je vám něco, pane advokáte?“ Hlas pana Strisciuglia, zaměstnance finančního úřadu, který už byl v penzi a bydlel ve stejném patře, zněl trochu zaraženě a trochu znepokojeně.

„Jsem v pořádku, díky. Vlastně mi úplně přeskočilo, ale nemyslím si, že by to byl problém. A jak se máte vy?“

Ale to jsem neřekl. Odpověděl jsem, že se mi trochu zatočila hlava, ale už je to v pořádku, díky, na shledanou.

Všechno samozřejmě v pořádku nebylo, jak jsem si až moc dobře uvědomil v minulých dnech a měsících.

Vzhledem k tomu, že jsem nevěděl, co se mi tehdy ráno ve výtahu stalo, jsem hlavně začal být posedlý myšlenkou, že by se to mohlo stát znovu.

Tak jsem přestal jezdit výtahem. Bylo to hloupé rozhodnutí, které jen přispělo k tomu, že se všechno ještě zhoršilo.

Místo abych se cítil lépe, po pár dnech jsem se začal bát, že by se mě panika mohla zmocnit kdekoli a kdykoli.

Když už mé obavy dospěly dostatečně daleko, podařilo se mi přivodit si další záchvat, tentokrát na ulici. Nebyl tak silný jako ten první, ale jeho důsledky, které přetrvaly po mnoho následujících dnů, byly ještě víc zničující.

Nejmíň měsíc jsem žil v neustálé hrůze, že budu mít další panický záchvat. Když si na to teď vzpomenu, zdá se mi to k smíchu. Žil jsem ve strachu, že dostanu strach.

Myslel jsem si, že až se mi to stane znovu, mohl bych se zbláznit a případně i umřít. Umřít jako blázen.

To mi připomnělo jednu událost, která se odehrála před mnoha lety, a z pověřivosti jsem se zalekl.

Když jsem byl ještě na vysoké, přišel mi dopis napsaný zaobleným, téměř dětským písmem na čtverečkovaném papíru.

Drahý příteli,

po přečtení tohoto dopisu jej desetkrát vlastnoručně přepiš a pošli deseti přátelům. Toto je pravý dopis štěstí — jestli ho pošleš dál, do tvého života vstoupí štěstí, peníze, láska, vyrovnanost a radost; pokud ovšem řetězec přerušíš, může se ti přihodit hrozné neštěstí.

Jedna mladá manželka, která dva roky toužila po dítěti, aniž by se jí podařilo otěhotnět, dopis opsala a poslala deseti přátelům. Za tři dny se dozvěděla, že čeká dítě. Jeden prostý muž pracující na poště dopis přepsal, poslal deseti přátelům a příbuzným a za týden vyhrál v loterii obrovskou sumu peněz.

Jeden gymnaziální profesor se naopak dopisu vysmál a roztrhal jej. Za několik dní se mu stala nehoda, zlomil si nohu a navíc ho vyhodili z bytu. Tento dopis obdržela také jedna žena v domácnosti a rozhodla se, že řetězec nepřeruší. Dopis však bohužel ztratila, čímž se řetězec přerušil. Za několik dní onemocněla meningitidou, a přestože se uzdravila, zůstala celý život invalidní. Jeden lékař tento dopis po jeho obdržení roztrhal a pohrdlivým tónem prohlásil, že takovým pověrám se nemá věřit. V následujících měsících byl

propuštěn z kliniky, na které pracoval, opustila ho manželka, onemocněl a nakonec se zbláznil a zemřel.

Nepřerušuj řetězec!

Přečetl jsem dopis svým kamarádům, kteří se jím dobře pobavili. Když se přestali smát, zeptali se mě, jestli ho hodlám roztrhat, zbláznit se a zemřít. Nebo jestli ho pěkně desetkrát krasopisně přepíšu, což by mi určitě — a pravděpodobně ne moc přívětivě — připomínali dalších deset let.

Lezlo mi to na nervy a pomyslel jsem si, že kdyby dopis dostali oni, asi by se tak osvíceně nechovali. Řekl jsem jim, že dopis samozřejmě roztrhám. Chtěli po mně, abych to udělal před nimi. Předpokládali totiž, že bych si to mimo dosah jejich všetečných očí mohl rozmyslet, dopis opravdu desetkrát přepsat a tak dále.

Takže jsem byl nucen dopis roztrhat, načež ten nejvtipnější z mých kamarádů prohlásil, že nemusím mít strach — až to budu potřebovat, oni si mou hospitalizaci v útulném blázinci vezmou na starost.

Přibližně po osmnácti letech jsem začal vážně uvažovat o tom, jestli se věštba nenaplnuje.

Strach z dalšího panického záchvatu a z toho, že bych se mohl zbláznit, každopádně nebyl můj jediný problém.

Začal jsem trpět nespavostí. Skoro celé noci jsem nespal, usínal jsem teprve chvíli před úsvitem.

V ojedinělých případech se mi podařilo usnout v normálnější hodinu. To jsem se ale vždy s železnou pravidelností po dvou hodinách vzbudil a už jsem v posteli nemohl zůstat. Pokud jsem to přece jen zkusil, napadaly mě hrozně smutné myšlenky, které se mi nedařilo zaplašit. Myslel jsem na to, jak jsem promarnil svůj život, na své dětství. A na Sárú.

Takže mi nezbývalo než vstát a potloukat se po bytě. Kouřil jsem, pil, díval se na televizi, zapínal mobil v nesmyslném očekávání, že mi někdo uprostřed noci zavolá.

Začal jsem se bát, že si lidé všimnou, v jakém jsem stavu.

Hlavně jsem se začal bát, že nad sebou ztratím kontrolu, a strávil jsem v tomto stavu celé léto.

Když přišel srpen, nenašel se nikdo, kdo by se mnou jel na dovolenou — vlastně jsem ani nikoho nehledal —, a neměl jsem odvalu jet sám. Tak jsem se jen tak toulal a nechal se zvat do vilek a do kamenných trulů svých kamarádů, kteří bydleli u moře nebo na horách. Nejspíš jsem během těchto svých potulek příliš mnoho sympatií nevzbudil.

Lidé se mě ptali, jestli mi něco není, já jsem odpovídal, že nejsem úplně v pohodě, a rozhovor většinou netrval moc dlouho. Po několika dnech jsem pochopil, že je načase se sbalit a ve snaze co nejvíc oddálit návrat do města si najít jiné útočiště.

Vzhledem k tomu, že ani v září nedošlo k žádnému zlepšení, a hlavně proto, že už mě příliš zmáhala nespavost, jsem si zašel k doktorovi, který byl zároveň mým kamarádem. Chtěl jsem něco na spaní.

Vyšetřil mě, vyslechl si příznaky, změřil mi tlak, posvítil mi do očí baterkou, požádal mě, abych předvedl několik trochu dementních cviků na rovnováhu, a nakonec mi řekl, že bych udělal nejlíp, kdybych si zašel k *odborníkovi*.

„Promiň, jak to myslíš? K jakému odborníkovi?“

„Ehm, k odborníkovi na tyto problémy.“

„Jaké problémy? Dej mi něco na spaní a tím to bude vyřešené.“

„Je to trochu složitější, Guido. Vypadáš hodně přepadle. Nelíbí se mi, jak se kolem sebe rozhlížíš. Nelíbí se mi, jak se pohybuješ, nelíbí se mi, jak dýcháš. Já ti to musím říct — nejsi zdravý. Musíš si zajít k odborníkovi.“

„Myslíš k...“ Vyschlo mi v ústech. Hlavou se mi míhaly nesusvislé myšlenky. Možná tím myslel, abych si zašel k internistovi. Nebo k homeopatovi. Fyzioterapeutovi. Třeba na ajurvédskou masáž.

Dobře, jestli si mám zajít k internistovi, fyzioterapeutovi, ajurvédskému masérovi nebo homeopatovi, s tím nemám, do prdele, žádný problém, klidně tam půjdu. Já se přece nechci vyhýbat léčbě.

Já přece vůbec nemám strach, protože... K PSYCHIATROVI?
Říkáš k psychiatrovi?

Chtělo se mi brečet. Zbláznil jsem se, teď to tvrdí i doktor.
Věštba se naplňuje.

Řekl jsem mu, že tedy dobře, ať mi zatím předepíše ty zatracené prášky na spaní, a zbytek že si rozmyslím. Ne, nemám v úmyslu problém podceňovat, ještě se přijdu ukázat, ne ne, není třeba, abys mi doporučil nějakého — sucho v ústech — nějakého toho odborníka. Zavolám ti a nějak už se domluvíme.

Utekl jsem a schody jsem sešel po svých.

Můj doktor souhlasil, že mi předepíše něco na spaní, a díky práškům se zdálo, že se situace zlepšila, aspoň trochu.

Moje nálada sice stále měla barvu myší šedi, ale už jsem se aspoň zničený nespavostí neplížil jako duch.

Moje produktivita práce a moje profesionální důvěryhodnost však byly v každém případě ve stavu ohrožení. Na kvalitě mé práce a na mojí koncentraci závisela svoboda mnoha lidí. Předpokládám, že by jim připadalo přinejmenším zajímavé, kdyby zjistili, že jsem odpoledne trávil roztržitým listováním v jejich spisech, že mě oni sami ani obsah těchto spisů vůbec nezajímal, že jsem k soudu chodil naprosto nepřipraven, že výsledek soudních procesů prakticky závisel na náhodě a že jejich osud byl vlastně v rukou nezodpovědného, psychicky narušeného člověka.

Když jsem byl nucen někoho přijmout, docházelo k bizarním situacím.

Klienti povídali, já jsem neposlouchal ani slovo, ale souhlasně jsem přikyvoval hlavou. Oni to chápali jako pobídku a pokračovali dál. Nakonec jsem si s nimi s chápavým úsměvem potřásl rukou.

Zjevně byli rádi, že je advokát nechal takhle vypovídat, aniž by je přerušoval, a že jistě porozuměl jejich problému i jejich přáním.